

Beslutningsforslag nr. B 29. Fremsat den 15. april 1998 af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen)

Forslag til folketingsbeslutning

om et dansk militært bidrag til FN's fredsbevarende operation i Vestsahara

Folketinget giver sit samtykke til, at en dansk militær styrke stilles til rådighed for FN's fredsbevarende operation i Vestsahara. Den danske militære styrke vil efter bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd og i henhold til FN-Pagtens kapitel VI blive udsendt for at medvirke til at understøtte gennemførelsen af FN's fredsaftale fra 1988, herunder bidrage til at skabe sikre rammer for afholdelsen af en folkeafstemning om områdets fremtidige tilhørsforhold.

Bemærkninger til forslaget

I. Da Spanien i 1976 gav afkald på Vestsahara som spansk koloni, tog Marokko og Mauretanien kontrol med hver sin del af området. I februar 1976 udråbte selvstændighedsbevægelsen Polisario en stat i Vestsahara og påbegyndte en væbnet kamp mod Marokko og Mauretanien. I 1979 opgav Mauretanien alle sine krav på Vestsahara, og Marokko overtog kontrollen med hele området. Med FN's mellemkomst enedes Marokko og Polisario i 1988 om en fredsaftale, der indebar, at områdets tilhørsforhold skulle afgøres ved en folkeafstemning. På denne baggrund udarbejdede FN's Generalsekretær i 1990 en plan for gennemførelsen af fredsaftalen. Generalsekretæren anbefalede oprettelsen af en fredsbevarende styrke, MINURSO ("Mission des Nations Unies pour l'organisation d'un référendum au Sahara Occidental"), til bl.a. at overvåge våbenhvilen og troppetilbagetrækningen. Våbenhvilen kom i stand den 6. september 1991, hvorefter udsendelsen af MINURSO's observatørkorps påbegyndtes.

Det var FN's plan på sigt at udvide MINURSO med tropper for at overvåge gennemførelsen af folkeafstemningen om tilhørsforholdet. Uenighed om bl.a. registreringen af stemmeberettigede og formuleringen af selve spørgsmålet har imidlertid hidtil forhindret afstemningens gennemførelse. MINURSO omfatter i dag ca. 300 mand, hvoraf ca. 200 er militære observatører, ca. 80 er civile politifolk og ca. 20 er militært støttepersonel. I løbet af 1997 lykkedes det for den tidligere amerikanske udenrigsminister James Baker, som FN's Generalsekretærs personlige udsending i Vestsahara, at give mæglingsbestrebelse ny fremdrift. I februar 1998 blev den amerikanske diplomat Charles Dunbar udnævnt til FN's Generalsekretærs særlige repræsentant vedrørende Vestsahara.

II. I FN's Generalsekretærs rapport til Sikkerhedsrådet af 13. november 1997 blev det påpeget, at processen i Vestsahara nu var så langt fremskreden, at en opfyldelse af MINURSO's mandat var inden for rækkevidde. FN's Generalsekretær anbefalede derfor at udvide MINURSO til fuld styrke i henhold til målene

i planen fra 1990. Planen indebærer, at MINURSO's militære komponent udvides til en samlet styrke på ca. 1850 mand. Den militære styrke forventes sammensat af 4 selvstændige infanterikompanier, støttepersonel bl.a. i form af logistik og ingeniørenheder samt ca. 550 militære observatører. Dertil kommer en civil politistyrke på godt 400 mand.

Den overordnede opgave for den udvidede styrke vil blive at skabe sikre rammer for den planlagte folkeafstemning og muliggøre en tilbagevenden af flygtninge. I følge den af FN fremlagte plan vil dette bl.a. omfatte etablering og overvågning af 5 grænsepassagesteder i frontlinjen mellem den marokkanske hær og Polisario samt sikring af 5 samlingssteder for befolkningsgrupperne, der skal registreres til valget. Styrken skal herudover overvåge våbenhvilen, parternes troppetilbagetrækning og udvalgte våbendepoter. Der indgår desuden særlige enheder til minerydning. Efter valget vil styrken muligvis også kunne få tildelt opgaver med henblik på overvågning af troppereduktion og afvæbning som konsekvens af valgresultatet.

FN's Sikkerhedsråd vedtog den 26. januar 1998 en resolution (S/RES/1148), der bemyndigede en udvidelse af MINURSO med en ingeniørenhed samt administrativt personel til at støtte den kommende deployment af militære styrker. I henhold til sikkerhedsrådsresolutionen vil Sikkerhedsrådet positivt overveje en anmodning fra FN's Generalsekretær om at udsende hovedstyrken, så snart dette bliver relevant.

III. Regeringen finder, at Danmark bør bidrage til udvidelsen af FN's fredsbevarende operation i Vestsahara. Konflikten mellem Marokko og selvstændighedsbevægelsen Polisario har stået på i over 20 år. Der tegner sig nu en mulighed for en varig løsning. FN har spillet en vigtig rolle i håndteringen af konflikten. Det er vigtigt, at Danmark slutter op omkring FN's indsats. Den militære styrke skal sikre, at den civile-humanitære indsats bliver effektiv, og at folkeafstemningen forløber under ordnede forhold. Et dansk bidrag vil være i forlængelse af Danmarks hidtidige engagement på det fredsbevarende område.

FN har anmodet Danmark om et militært bidrag til udvidelsen af MINURSO. På denne baggrund er det regeringens hensigt at bidrage med tropper og militære observatører til udvidelsen af MINURSO. Det danske bidrag forventes sammensat af en infanterideling, en sanitetsdeling samt fornøden intern logistik og støttestruktur. Derudover er det planen at bidrage med ca. 10 mand til observatørstyrken. Det samlede danske bidrag forventes at blive på ca. 110 mand. Der kan desuden blive tale om udsendelse af et mindre antal personel i forbindelse med deployering og tilbage-trækning.

Den militære styrke forventes sammensat af tropper fra Østrig, Holland, Argentina og Uruguay og Danmark samt støtteenheder fra Pakistan. Det er planen at lade det danske bidrag indgå i et tæt operativt og logistisk kompagni-samarbejde med Holland. Det dansk-hollandske infanterikompani forventes at udgøre en samlet styrke på ca. 330 mand. Der forventes desuden etableret et multinationalt samarbejde mellem Danmark, Holland og Østrig inden for udvalgte dele af de logistiske tjenesteområder. Det dansk-hollandske kompagni forventes deployeret i den nordlige del af operationsområdet i Vestsahara.

I følge FN's tidsplan skulle deployeringen af de militære tropper finde sted i løbet af maj-juni 1998 med en forventet indsatsperiode på ca. 8 måneder. FN har dog selv bemærket, at tidsplanen baserede sig på et optimistisk skøn. Der er tegn på forsinkelse i processen, og deployering af hovedstyrken ventes nu tidligst at kunne finde sted i august 1998. Det må desuden forventes, at deployeringen af styrken kan trække ud i en længere periode end det fremgår af tidsplanen. Det må påregnes, at der som følge af behovet for national forberedelse, opstilling og uddannelse af det danske bidrag vil medgå op til 3 måneder fra beslutning til den danske styrke kan indsættes i Vestsahara. Regeringen vil holde Det Udenrigspolitiske Nævn underrettet om forløbet og rådføre sig med Nævnet ved forlængelse eller væsentlige ændringer i styrkens opgaver.

Der vil til den danske styrke blive anskaffet ny mundering, som er tilpasset de særlige klimatiske forhold i området. Det vil også være nødvendigt at tilpasse og modificere en del af materiellet samt anskaffe særligt materiel til bl.a. nedkølingsformål.

IV. Folketinget anmodes om at meddele sit samtykke til, at en dansk militær styrke stilles til rådighed for FN's fredsbevarende operation i Vestsahara. Den danske militære styrke vil efter bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd og i henhold til FN-Pagtens kapitel VI blive udsendt for at medvirke til at understøtte gennemførelsen af FN's fredsaftale fra 1988, herunder bidrage til at skabe sikre rammer for afholdelsen af en folkeafstemning om områdets fremtidige tilhørsforhold. Muligheden for at anvende militære magtmidler består med henblik på at tilgodese sikkerheden for personellet ved styrken samt styrkens frie bevægelighed. Endvidere kan militære magtmidler anvendes i nødssituationer, herunder i givet fald til fordel for de humanitære organisationer, potentielle eller faktiske ofre for forbrydelser samt i relation til beskyttelse af flygtninge. Det lægges til grund, at der er tale om en FN-operation i henhold til FN-Pagtens kapitel VI, og at parternes accept af styrkens indsættelse foreligger.

Regeringen vil orientere Det Udenrigspolitiske Nævn, når Sikkerhedsrådets beslutning om deployering foreligger. Regeringen vil løbende vurdere bidragets sammensætning med henblik på effektiv opgaveløsning. Såfremt der viser sig behov for væsentlige ændringer i det danske bidrag, vil regeringen rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn.

Et dansk bidrag i form af udsendelse af ca. 110 mand samt materiel i en periode på ca. 8 måneder forventes at indebære en merudgift for forsvaret på i alt ca. 60 mio. kr., heri indregnet refusioner fra FN. Omkostningerne forventes at kunne afholdes inden for den i anmærkningerne til finansloven afsatte ramme til forsvarets løsning af internationale opgaver.

Skriftlig fremsættelse (15. april 1998)

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Herved tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om et dansk militært bidrag til FN's fredsbevarende operation i Vestsahara.

(Beslutningsforslag nr. B 29).

Folketinget giver sit samtykke til, at en dansk militær styrke stilles til rådighed for FN's fredsbevarende operation i Vestsahara. Den danske militære styrke vil efter bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd og i henhold til FN-Pagtens kapitel VI blive udsendt for at medvirke til at understøtte gennemførelsen af FN's fredsftale fra 1988, herunder bidrage til at skabe sikre rammer for afholdelsen af en folkeafstemning om områdets fremtidige tilhørsforhold.

Danmark har modtaget en anmodning fra FN om et militært bidrag til udvidelsen af FN's fredsbevarende operation i Vestsahara, MINURSO. MINURSO har siden 1991 overvåget våbenhvilen mellem Marokko og selvstændighedsbevægelsen Polisario, der har kæmpet om kontrollen med Vestsahara. FN planlægger at udvide MINURSO med en militær komponent på ca. 1850 mand samt en civil politistyrke på godt 400 mand.

Den overordnede opgave for den militære styrke vil være at skabe sikre rammer for den planlagte folkeafstemning samt at muliggøre en tilbagevenden af flygtninge. Styrken skal herudover bl.a. overvåge våbenhvilen, parternes tropetilbagetrækning og udvalgte våbendepoter. Der er tale om en traditionel FN-operation i henhold til FN-Pagtens kapitel VI, hvor parterne har

accepteret styrkens indsættelse. Styrken vil få beføjelser til at anvende magt for at tilgodese sikkerheden for personellet ved styrken samt styrkens frie bevægelighed.

Regeringen finder, at det er vigtigt, at Danmark slutter op omkring FN's indsats og med et militært bidrag er med til at sikre, at den vigtige civile-humanitære opgave i Vestsahara løftes. Konflikten mellem Marokko og Polisario har stået på i over 20 år. Med den planlagte folkeafstemning tegner der sig nu en mulighed for en varig løsning.

Østrig, Holland, Argentina, Uruguay og Danmark forventes at stille tropper til rådighed. Pakistan leverer støtteenheder. Det er regeringens hensigt at bidrage med ca. 110 mand, bestående af en infanterideling, en sanitetsdeling, fornuddent støttepersonel samt ca. 10 militære observatører. Der kan desuden blive tale om udsendelse af et mindre antal ekstra personel i forbindelse med deployering og tilbagetrækning.

Det er planen at lade det danske bidrag indgå i et kompagnisamarbejde med Holland og at etablere et fælles logistisk samarbejde med Østrig, der også stiller et infanterikompani. Der vil til den danske styrke blive anskaffet ny mundering, som er tilpasset de særlige klimatiske forhold i området. Det vil også være nødvendigt at tilpasse og modificere en del af materiellet samt at anskaffe særligt materiel til bl.a. nedkølingsformål.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til beslutningsforslaget, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets velvillige behandling.